

תז / קיר

פעולת אמנות לשבוע התרבות – תרבות'לה שנה"ל תשע"ט

מאת: יורם בלומנקרנץ – רכז מקצוע אמנות – פרוייקט היל"ה ©

ברור לכל כי אנו בעיצומה של מהפכה טכנולוגית שיש לה השפעה על כל שטחי חיינו. קשה לדמיין את החיים ללא הרשתות החברתיות, הסמארטפון, הצג והמקלדת. המבוגרים שביננו מתרפקים בערגה על ימים לא רחוקים בהם קשרים חברתיים התנהלו 'פנים אל פנים' ופחות בפייסבוק ובאינסטוש - מהרגע להרגע - דרך ווטסאפ 😊

יחד עם זה קשה שלא להעריך את תרומתן של הרשתות החברתיות לקלות בה זורמים אלינו ידיעות וחדשות, ועל האופן בו אנו חולקים מידע ומביעים את דעתנו. (גם אם אנו חושדים, במידה מסויימת, כי הפצת fake news (חדשות כוזבות) היא עניין ממשי ומאורגן, וכי משטרים ותאגידים מסחריים עשויים לתמרן באמצעותן את דעת הקהל תוך הפצת תעמולה, על-פי אינטרסים ושיקולים מחושבים)

תרומה גדולה יש לרשתות החברתיות גם ביצירת 'קהילות עניין' המחברות אנשים מכל קצוות תבל על בסיס עניין משותף: חברתי, תרבותי, או בכל נושא ותחום דעת. אחד מהביטויים המובהקים של תרומה זו היא התעוררות והתאגדות סביב מחאה. רק לפני פחות מעשור פשטה ברחבי העולם התעוררות גדולה של צעירים במחאה על מחירי הדיור בדרישה לדיור בר השגה והורדת יוקר המחיה. גל אוהלים כיסה את אירופה - מברצלונה ועד תל-אביב, כשלהרשתות החברתיות היה תפקיד מכריע בשרשרת ה'הצתות' של מוקדי מחאה ברחבי העולם וביצירת 'איוונטים' והפצת מידע וסוליזריות (הזדהות) בין המוחים מכל רחבי העולם. כך גם במחאה שכונתה 'האביב הערבי' שהוציאה אלפי אזרחים לרחובות הערים הגדולות ברחבי המזרח-התיכון בדרישה לצדק חברתי, לשוויון, ולמיגור

השחיתות בצמרת השילטונית. כיום אנו עדים לגל המחאה הפמיניסטי #MeToo הגואה ברחבי העולם וקורא למיגור תופעת ההטרדות המיניות באמצעות שיתוף סיפורים אישיים ובקריאה להחמרת הענישה נגד העבריינים.

אמנם מחאות והפגנות אינן המצאה של השנים האחרונות, אך באמצעות האינטרנט והרשתות החברתיות הן מופצות ביתר קלות ומאפשרות יצירת סולידריות בין מחאות דומות בכל רחבי העולם.

ניתן לסכם ולומר כי כוחן של הרשתות הוא מעצם גודלן וחלישתן על ציבורים גדולים ויכולתן להפיץ מידע ולייצר שקיפות ביתר קלות ומהירות – בבחינת 'ידע זה כוח'. כך נוצרת מאסה אדירה ודמוקרטית של 'חכמת המונים' שגם אם טרם עמדה במבחן הזמן, הרי שעל יכולתה לחבר בין קהילות, מטרות וידע, אין חולק. לכל הפחות תרמו הרשתות החברתיות לאופן בו אדם בודד יכול לשלוח את מסריו לעולם ולבטא את רחשי לבו, את ביקורתו ואת יכולתו להזדהות ולהשתתף במחאה - בתביעה לשינוי ולתיקון חברתי.

לצד פוסטים וסיקורי וידאו בזמן אמת, יצרו הרשתות החברתיות שפה ויזואלית חדשה של היגדים מתומצתים התואמת את הקצב המהיר של העלאת תכנים מרובה על-ידי מיליוני גולשים. כך נוצרו "ממים" ו"גיפים", שהם תבניות דיגיטליות, באמצעותן יכול הגולש לבטא באופן גרפי, מתומצת וחד, מסר מורכב ומשמעותי, ולהפיצו ברבים.

✓ איך לייצר גיפים וממים בשלושה צעדים (אתר סלונה)

<http://saloon.co.il/blog/%D7%90%D7%99%D7%9A-%D7%9C%D7%99%D7%99%D7%A6%D7%A8-%D7%92%D7%99%D7%A4%D7%99%D7%9D-%D7%95%D7%9E%D7%9E%D7%99%D7%9D-%D7%91%D7%A9%D7%9C%D7%95%D7%A9%D7%94-%D7%A6%D7%A2%D7%93%D7%99%D7%9D>

מזכריות מחאה

בדוגמאות שלפנינו מוצגים ביטויי מחאה חזותית שנוצרו עבור המרחב הציבורי הממשי (ולא לחלל הוירטואלי של הרשת). מאות אנשים הגיעו אל מקום מחאה שנקבע מראש על-ידי מארגני המחאה והדביקו על קיר פתקי מזכריות (Memo Sticky Notes) צבעוניים עליהם ניסחו מסר אישי. התוצאה היא קיר מרהיב וצבעוני של מסרים קצרים מאת מאות בני אדם.

האם נוכל לטעון ולומר כי הרשת החברתית יצרה תנועה הפוכה שהוציאה את השפה הויזואלית החדשה מן החלל הוירטואלי אל העולם הממשי; האם ה'דמוקרטיזציה' של המחאה (בה כל אחד יכול לכתוב/ לאייר מסר) שמאפיינת את הרשת החברתית זלגה אל העולם שמחוץ למרשתת (אינטרנט) והרחיבה את השפה החזותית של המחאות הסוג הישן? בואו נבדוק . .

קיר מחאה נגד נשיא ארה"ב דונאלד טראמפ

"כתבתנו נורית קידר, המבקרת בניו יורק, צילמה עבורנו את הרגעים היפים של הבחירות. בתמונות – תחנת המטרו ביוניון סקוור לאחר שמאות אנשים הדביקו פתקיות מחאה נגד הנשיא החדש ומה שהוא מייצג. מקורי, צבעוני ובעיקר מזכיר לנו מה יהיה כאן גם מחר"

מתוך הבלוג 'פרימדונה' <http://www.primadonna.im> /נורית-קידר-פוגשת-את-טראמפ/

קיר לנון, הונג קונג

מאות תזכירי נייר צבעוניים נתלו על קירות מחוץ למשרדי הממשלה המרכזית בהונג קונג במהלך 'מהפכת המטריות'. מפגינים וסטודנטים השתלטו על חלקים שונים בעיר בדרישה לדמוקרטיה ומשאל עם. "מהפכת המטריות" או "תנועת המטריות", נקראה כך מפני שהמפגינים השתמשו במטריות להגנה עצמית מפני גז הפלפל.

* שימו לב ל "לייק" ש "זלג" מן הוול בפייסבוק אל קיר המחאה (צילום מתוך ויקיפדיה)

קיר לנון בויקיפדיה : [https://en.wikipedia.org/wiki/Lennon_Wall_\(Hong_Kong\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Lennon_Wall_(Hong_Kong))

תז/קיר

בואו וניצור גם אנו קיר מחאה ואמירה המחבר בין השפה הויזואלית הקצרה והמתומצתת של הרשת החברתית לזו של מחאת המזכירות בדוגמאות שראינו. לשם כך נייעד קיר או פינה במרכז כדי להפוך אותם לתז/קיר – קיר מכופה בנייר מזכריות.

מטרת העבודה:

- ✓ יצירה משותפת לתלמידי וצוות המרכז, וכן עבודה משותפת בין מרכזים שונים.
- ✓ לבטא אמירה אישית בנושאים שונים הקשורים לזולת, לחברה ולסביבה.
- ✓ לעודד ולעורר חשיבה ביקורתית ולבטא אותה בתימצות טקסטואלי וויזואלי.
- ✓ ליצור בחומר פשוט ובאמצעים זמינים תוך שימוש מירבי באיכויות החומר.

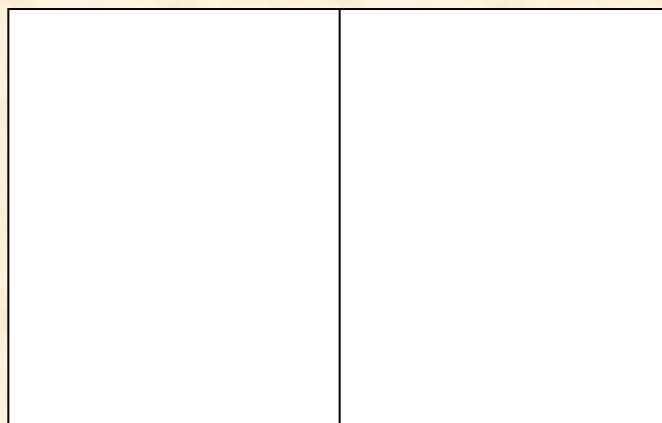
חומרים:

- ✓ ניירות A4 בצבעים בהירים שונים
- ✓ חומרי רישום בשחור/ לבן בלבד
- ✓ מכונת צילום
- ✓ מספריים
- ✓ דבק סטיק

הכנה:

למרות שאת קירות המחאה ציפו המפגינים בדפי מזכריות קטנים, אנו נשתמש בנייר גדול יותר, כדי שכמות קטנה של דפים נצליח למלא כמה שיותר שטח קיר, וכדי שהעבודה על דף בודד תקבל נראות משמעותית .

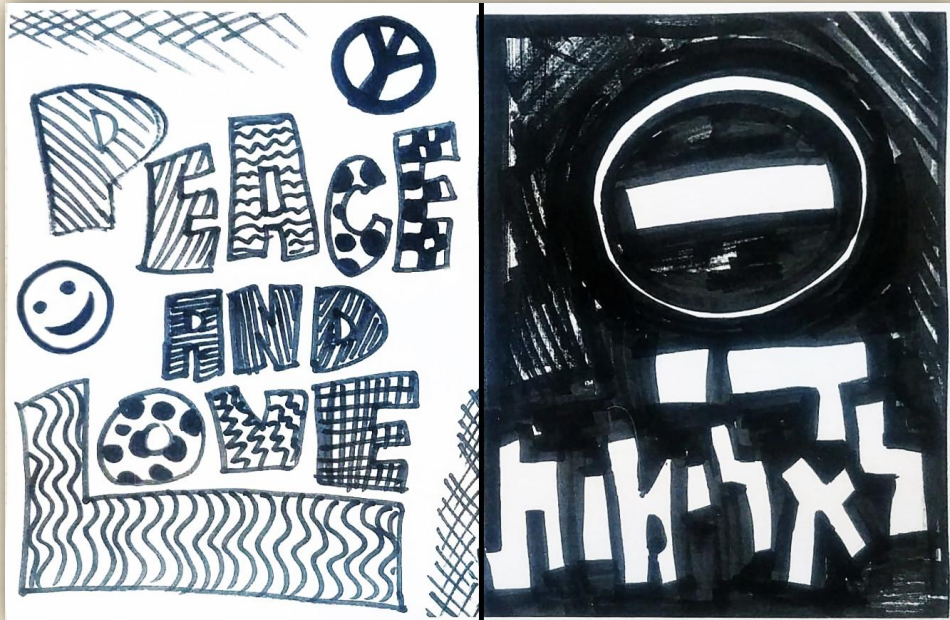
לצורך הכנת התזכירים נשתמש בנייר בגודל - A4 . נקפל את הדף לרחבו, נשוב ונפתח וניישר את הדף ונמתח קו בטוש בסימן הקיפול. למעשה נשתמש בדף אחד כאילו היה שני דפי A5 מחוברים.

לכל חלק בנייר נתייחס כדף נפרד ועליו נוכל לרשום/ לצייר/ לאייר/ לכתוב, כשאנו מתייחסים להוראות הבאות:

- ✓ הדימוי חייב להיות פשוט ומצוייר בשחור/ לבן, מורכב מקווים, צורות וכתמים בודדים. נוכל להעשיר את הרישום/ איור/ סמל שבחרנו לצייר באמצעות טקסטורות כמו: מילוי, קווקוו, מריחה, ועוד.
- ✓ טקסט שבחרנו לשלב חייב להיות קצר מאוד ולהכיל לכל היותר 3 עד 5 מילים, כדי שהמסר יראה גם ממרחק צפיה סביר מהקיר.

לדוגמה:

אחרי שצברנו כמות של מזכרים מעוצבים נצלם אותם במכונת צילום מסמכים על דפים צבעוניים. נוכל לצלם כל דף במספר עותקים בצבעים שונים.

בשלב הבא נחתוך את כל ההעתקים בקו האמצע ונקבל כמות גדולה של מזכריות. נמרח פס דבק סטיק על שוליו העליוניים אחוריים של המזכר וכל שנותר הוא למלא קיר שלם בדפי המזכריות.

נוכל לסרוק את הדפים ולשלחם באי-מייל עם סקיצה של סידור המזכרים על הקיר וכך לאפשר לתז/קיר שלנו תצוגה נוספת במרכז אחר.

בהצלחה!! ושבוע תרבות'לה פורה ומרתק לכולללללנו ♥